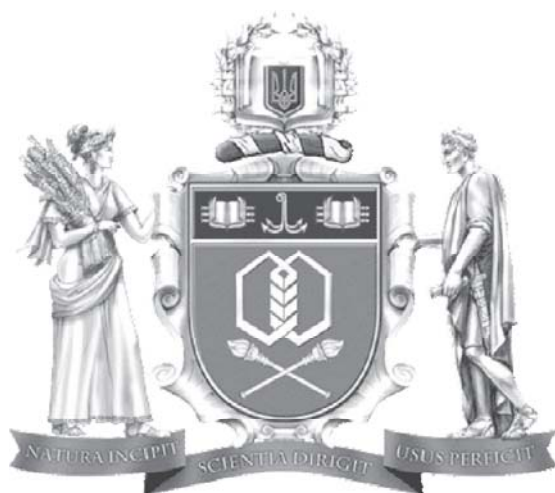

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

48

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

Матеріали конференції

*Розвиток методологічних основ
вищої освіти в ОНАХТ*

ОДЕСА 2017

Матеріали друкуються відповідно до рішення 48-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Розвиток методологічних основ вищої освіти в ОНАХТ”, яка проходила 12–13 квітня 2017 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мардар М.Р., д-р техн. наук, професор,
Кананихіна О.М., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Радіонова О.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Хобін В.А., д-р техн. наук, професор,
Васильєв С.В., методист

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У РАМКАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.

Монахова К.І.

Запровадження нових форм освіти в Україні є невід'ємним у рамках інтеграції нашої держави у світовий освітній простір. Одним із основоположних чинників напередодні залучення України до Європейського союзу (ЄС) набуває розвиток взаємовигідного співробітництва в галузі освіти у європейському напрямі. Болонський процес можна охарактеризувати, як такий, що дозволяє розпізнати однією освітньою системою іншу в європейському просторі. Саме тому, можна з упевненістю стверджувати, що успішна інтеграція України у світовий освітній простір залежить не лише від високою оцінки якості національної освіти, а й від успішного і глибинного її реформування і долучення до Європейських стандартів.

Нажаль, на сьогоднішній день можна констатувати, що існуюча система освіти в Україні, в своїй більшості, стала менш якісною, а переважна більшість випускників вищих навчальних закладів (ВНЗ) не можуть скласти конкуренцію на європейському ринку праці. Такі тенденцію зумовлені об'єктивними соціальними і політичними аспектами, які цього часу мають значний вплив на усі сфери життя у державі.

Слід визнати найбільш значні проблеми, що стають перешкодою на шляху формування європейського рівня освіти в Україні:

1. Надмірна кількість навчальних напрямів та спеціальностей в українських ВНЗ – у 5 разів вище за кращі світові системи.

2. Недостатня відокремленість освітнього кваліфікаційного рівня «бакалавр», його незатребуваність вітчизняною економікою з одного боку та ускладнення державної системи освіти визначенням двох кваліфікаційних рівнів - спеціаліста та магістра. Невизначеність рівня спеціаліста у світовому освітньому просторі.

3. Масове погіршення якості вищої освіти, зокрема, з причини майже повного розриву зв'язків між системою освіти і ринком праці та працедавцями.

4. Значна складність системи наукових ступенів, у порівнянні з загальноєвропейською, що ускладнює мобільність викладачів і науковців в Європі.

5. Руйнування системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, що стає значною перешкодою, у тому числі, у процесі формування професійно-педагогічного кадрового складу ВНЗ.

6. Університети України не беруть на себе роль методологічних центрів, новаторів, піонерів суспільних перетворень, за якими має йти країна. Рівень автономії ВНЗ у цих питаннях значно нижчий від середньоєвропейського. Не виконують роль методологічних керманів заклади освіти, що мають статус національних, у той час, коли їхня кількість досягла близько 40% від загальної кількості ВНЗ III та IV рівнів акредитації [1].

У той самий час, реформування освітньої системи в Україні у рамках Болонського процесу має передбачати набуття нових якісних ознак та розвиток і вдосконалення кращих традицій та цінностей, що було напрацьовано на шляху становлення національних стандартів освіти. Тому актуальним питанням стає питання не перебудови, а, насамперед, вдосконалення державної системи освіти з оглядом на європейські стандарти.

Аналіз Європейських стандартів забезпечення якості вищої освіти дозволяє виділити основні вимоги і напрямки внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості:

1. Чітке визначення політики і пов'язаних з нею процедур забезпечення якості;
2. Стратегія, політика, процедури і виконавці повинні мати визначений офіційний статус;
3. Формулювання і оприлюднення і послідовне дотримання критеріїв, на яких повинна базуватись будь-яка діяльність із забезпечення якості.
4. Відповідність доступних ресурсів поставленим цілям та процедурам їх реалізації;
5. Участь у процесах забезпечення якості усіх зацікавлених сторін.
6. Регулярний моніторинг і звітність;
7. Публічність і доступність усієї інформації з питань забезпечення якості освіти [2].

Європейська система забезпечення якості освіти базується на Європейських стандартах і рекомендаціях (ESG), які у свою чергу ґрунтуються на наступних основних принципах:

1. Зацікавленість студентів і роботодавців, а також суспільства в цілому у високій якості вищої освіти;
2. Ключова важливість автономії закладів і установ, збалансована усвідомленням того, що автономія несе із собою дуже серйозну відповідальність;
3. Система зовнішнього забезпечення якості повинна відповідати своїй меті і не ускладнювати роботу навчальних закладів більше, ніж це необхідно для виконання цією системою своїх завдань [2].

Виходячи із цього, сучасна система освіти в Україні має відповідати певним стандартам – вимогам законодавства, навчальним планам і програмам тощо. Цими питаннями в усіх країнах опікуються спеціальні урядові структури (міністерства, комітети з освіти). В Україні подібну функцію могла б виконувати також система незалежного оцінювання знань випускників ВНЗ, наприклад, Національна атестаційна служба з розгалуженими центрами на місцях, яка функціонує на госпрозрахунковій основі. Потребує також вивчення питання запровадження системи сертифікації кваліфікацій випускників, яка проводиться після закінчення навчального закладу і слугує для підтвердження кваліфікації, присвоєної навчальним закладом. Така практика прийнята у більшості європейських країн. Випускники, які успішно проходять процедуру сертифікації кваліфікації (за даними інших країн, до 40 % випускників), не мають проблем із працевлаштуванням. Не менш важливим є пов'язання якості освіти із задоволенням економічних інтересів численних осіб, зацікавлених у розвитку вищої освіти.

ти та контролі її якості, - роботодавців, студентів, викладачів і органів влади. Залучення осіб до розроблення і запровадження процедур забезпечення якості важливо не тільки з погляду відповідальності перед суспільством і урядовими установами, але й для гарантії того, що освітні програми задовольняють потреби студентів і ринку праці. Особливої уваги потребує участь в оцінюванні якості освіти студентами і роботодавцями як споживачами освітніх послуг.

Особливості сучасних критеріїв оцінювання якості освіти полягають в тому, що вони припускають: свободу для університетів у формуванні учбових планів; особливу увагу до якості підготовки фахівців; необхідність постійного вдосконалення освітніх програм з метою підвищення їх якості; стимулювання інновацій в освітніх стандартах [3].

Таким чином, можна сформулювати принципи стратегії ВНЗ у рамках інтеграції України до європейського освітнього простору:

1. Вдосконалення процесу розробки затвердження і моніторингу освітніх навчальних програм ВНЗ з урахуванням вимог сучасного світового ринку праці і європейських стандартів освіти. Організація безперервного аналізу, збирання і моніторингу інформації щодо розвитку фахової спроможності і конкуренції випускників.

2. Вдосконалення системи забезпечення професійно-педагогічними кадрами високого рівня підготовки шляхом постійного підвищення набутих навичок та отримання нових знань. Поновлення системи перепідготовки кадрів у рамках ВНЗ та на державному і міжнародному рівнях.

3. Вдосконалення та стандартизація критеріїв контролю і оцінювання студентів на державному рівні згідно із кваліфікаційними характеристиками.

4. Постійне вдосконалення навчально-методичної та матеріальної бази ВНЗ. Навчальні заклади повинні гарантувати, що наявні ресурси, які забезпечують навчальний процес, є достатніми і відповідають змісту тих програм, які пропонує заклад.

5. Гарантування вищим навчальним закладом надання актуальної та прозорої інформації щодо підготовки студентів та випускників. Надання об'єктивної якісної оцінки про рівень підготовки фахівців та зміст навчальних програм.

6. Організація ефективного навчання студентів із орієнтацією на практично-професійну підготовку майбутніх фахівців згідно із вимогами на сучасному ринку праці держави і світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронкова В.Г. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи //Гуманітарний вісник ЗДІА 2005. - № 22.

2. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area.

3. Болонський процес – структурна реформа вищої освіти на європейському просторі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/juni08/16.htm> - Назва з екрану.